

UDENRIGSMINISTERIET

EKN, sagsnr.: 2019-1139
Den 2. oktober 2019

Rådsmøde (udenrigsanliggender) den 14. oktober 2019

SAMLENOTAT

1. Afghanistan	2
2. Ukraine	4

1. Afghanistan

KOM-dokument foreligger ikke.

Nyt notat.

1. Resumé

På rådsmødet (udenrigsanliggender) forventes en generel drøftelse af udviklingen i Afghanistan og EUs tilgang i lyset af det afghanske præsidentvalg den 28. september 2019 og den seneste udvikling i forhandlingerne mellem USA og Taliban.

2. Baggrund

Den 8. september 2019 aflyste USA's præsident et hemmeligholdt planlagt møde med Taliban og præsident Ashraf Ghani og det forlyder, at forhandlingerne mellem USA/Taliban er sat på pause. Det er endnu uvist, hvad dette vil betyde på længere sigt for den afghanske fredsproces. Den næsten færdigforhandlede aftale indeholdt efter sigende følgende punkter: 1) Tidslinje for troppereduktioner; 2) anti-terrorgarantier fra Taliban; og 3) start på intra-afghanske fredsforhandlinger mellem den afghanske regering og Taliban. En egentlig våbenhvile var ikke en del af aftalen. Siden USA's udmelding er der ikke igangsat yderligere tiltag i de intra-afghanske samtaler, som man ellers forventede, at Norge ville facilitere i Oslo.

Afghanistan gennemførte d. 28. september 2019 præsidentvalg – det fjerde siden 2001. Valget blev afviklet under vanskelige sikkerhedsforhold, selvom der var færre angreb end frygtet. Valgdeltagelsen var lav. Af de omkring 9,5 millioner registrerede vælgere tyder foreløbige meldinger på, at omkring 1,5-2 millioner afghanere stemte. Et foreløbigt valgresultat forventes den 19. oktober. Det videre forløb ventes – ligesom ved tidligere valg – at være præget af gensidige beskyldninger om valgsvindel og køb af stemmer. Der forventes et tæt løb mellem de to topkandidater, siddende præsident Ghani og 'CEO' Abdullah Abdullah. EUs udenrigsrepræsentant, Federica Mogherini, har i en udtalelse d. 30. september budt valget velkommen og understreget vigtigheden af, at de afghanske valginstitutioner på upartisk, effektiv og transparent vis forvalter deres ansvar i tråd med afghansk lov. Desuden opfordrer Mogherini alle kandidater til at afvente den afghanske valgkommissions udmeldinger om valgresultatet. EU har bl.a. bidraget med støtte til afghanske medier for at fremme en troværdig og dækkende pressedækning af valgprocessen, ligesom man har udsendt en mindre valgkspertmission.

I november 2018 præsenterede EU's udenrigsrepræsentant en fempunktsplan for, hvordan EU kan understøtte en fremtidig politisk fredsaftale. De fem punkter er: 1) At skabe rum for en fuldt inkluderende fredsproces; 2) understøtte fornødne reformer efter en politisk fredsaftale; 3) assistere med reintegration af tidligere kombattanter; 4) hjælpe med at garantere freden; og 5) promovere regional stabilitet gennem handel og infrastrukturprojekter.

3. Formål og indhold

Det forventes, at EU's udenrigsrepræsentant vil redegøre for udviklingen i Afghanistan, herunder i lyset af præsidentvalget og arbejdet med at levere på EU's fempunktsplan. Der forventes fortsat generel opbakning fra EU-kredsen til fempunkts-planen og at EU holder den kommende afghanske præsident fast til sine forpligtelser, herunder til reformdagsorden, menneskerettigheder, god regeringsførelse, tilbagetagelser og korruptionsbekæmpelse.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

5. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Konsekvenser

Sagen forventes ikke at have lovgivningsmæssige konsekvenser eller konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet.

8. Høring

Sagen har ikke været sendt i høring.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der forventes enighed om EU's udenrigsrepræsentantens redegørelse. Danmark bør udtrykke støtte til redegørelsen, herunder særligt fempunktsplanen.

10. Regeringens generelle holdning

Regeringen ser gerne en koordineret EU-rolle i Afghanistan. EU bør holde den afghanske regering fast på reformdagsordenen og øvrige forpligtelser, herunder i relation til menneskerettigheder, god regeringsførelse, tilbagetagelser og korruptionsbekæmpelse. Regeringen støtter, at EU arbejder for en så ordnet, fair og transparent valgproces, som muligt. Endelig støtter regeringen en genoptagelse af forhandlinger mellem USA og Taliban, som et led i at fremme en inkluderende og bæredygtig intra-afghansk fredsftale.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg.

Afghanistan blev senest forelagt Folketingets Europaudvalg til orientering den 3. april 2019.

2. Ukraine

KOM dokument foreligger ikke

Nyt notat.

1. Resumé

Der forventes en kort drøftelse af den seneste udvikling i Ukraine og EUs tilgang med særlig vægt på konflikten i Østukraine; drøftelsen er også en anledning til at koordinere budskaber for EU-udenrigsministrenes efterfølgende uformelle frokostdrøftelse med Ukraines udenrigsminister. Der forventes på rådsmødet udtrykt fortsat støtte til implementeringen af Minsk-aftalen som grundlaget for en politisk løsning på konflikten i det østlige Ukraine samt fortsat opbakning til EU's ikke-ankendelse af den illegale russiske annektering af Krim. For så vidt angår reformprocessen i Ukraine forventes anerkendelse af det nye politiske lederskabs ambitiøse reformdagsorden, men også en bekymring for bl.a. den fortsatte korruption og oligarkers indflydelse.

2. Baggrund

Der forventes en kort drøftelse af den seneste udvikling i Ukraine og EUs tilgang med særlig vægt på konflikten i Østukraine, hvor der ved forhandlingsbordet på det seneste har været visse fremskridt. Reformprocessen i Ukraine forventes ligeledes at være i fokus under drøftelsen. Den 21. juli 2019 blev der afholdt parlamentsvalg i Ukraine. Den store vinder var det nye parti "Folkets Tjener", som blev etableret af Volodymyr Zelensky, der blev valgt til præsidentposten den 21. april. Det nye parlament godkendte den 29. august en ny regering baseret på Folkets Tjeners absolutte flertal. Regeringen har fremlagt et meget ambitiøst reformprogram med fokus på især korruptionsbekæmpelse.

Ukraines udenrigsminister Vadim Prystaiko aflægger den 14. oktober sit første besøg til Bryssel i denne kapacitet, og er i den forbindelse gæst ved EU-udenrigsministtermødets uformelle frokostdrøftelse. Zelensky har klart signaleret sit fokus på Ukraines fortsatte europæiske og transatlantiske integration samt reformdagsordenen, herunder et forbedret erhvervs-klima og korruptionsbekæmpelse. Han ønsker at fremme en konfliktløsning og har rakt hånden ud til befolkningen i det østlige Ukraine.

Fangeudvekslingen mellem Rusland og Ukraine (35 fanger på hver side), som fandt sted den 7. september, har bidraget til en forsigtig optimisme for de fransk-tyske bestræbelser på at relancere forhandlingerne med Rusland og Ukraine i det såkaldte "Normandiet-format" om en politisk løsning af konflikten i det østlige Ukraine på baggrund af Minsk-aftalen. Centrale emner er opnåelsen af en våbenhvile samt de vanskelige spørgsmål knyttet til afholdelsen af lokalvalg i og tildelingen af særstatus for de separatistkontrollerede områder i det østlige Ukraine.

Den 1. oktober meddelte præsident Zelensky, at der var gjort yderligere fremskridt i forhandlingerne om en køreplan for gennemførelsen af Minsk-aftalen. På den baggrund forventes et topmøde i Normandiet-formatet at finde sted inden for kort tid. Det sidste topmøde fandt sted for mere end tre år siden. Varigheden af EU's økonomiske sanktioner over for Rusland er knyttet til fuld implementering af Minsk-aftalen.

Danmark har internationalt opnået en særlig stærk profil vedrørende støtte til Ukraines reformproces, bl.a. ved at sætte Ukraine på EU's dagsorden og gennem værtskabet for Ukraine-reformkonferencen i juni 2018 i København. Den nuværende fase af Danmarks bilaterale støtte

under Naboskabsprogrammet (2017-2021) har et budget på DKK 860 mio., heraf udmøntes ca. 2/3 til Ukraine og den øvrige del til Georgien.

3. Formål og indhold

Der forventes en kort drøftelse af situationen i Ukraine med vægt på både konflikten med Rusland og reformprocessen. Drøftelsen er også en anledning til at koordinere budskaber før EU-udenrigsministrenes efterfølgende uformelle frokostdrøftelse med Ukraines udenrigsminister.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

5. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Konsekvenser

Sagen forventes ikke at have lovgivningsmæssige konsekvenser eller konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet.

8. Høring

Sagen er ikke sendt i høring.

9. Generelle forventninger til andre landes holdning

Der forventes generel opbakning til EU's ikke-ankendelsespolitik i forhold til Krim samt til behovet for implementering af Minsk-aftalen som grundlag for en politisk løsning af konflikten i det østlige Ukraine. Der ventes desuden bred opbakning til Ukraines reformproces.

10. Regeringens generelle holdning

Det er regeringens holdning, at et reformeret, stabilt og velstående Ukraine er landets bedste modsvar til russisk aggression. I relation til konflikten i det østlige Ukraine støtter regeringen fuldt ud op om Ukraines suverænitet og territoriale integritet og om en fuld implementering af Minsk-aftalen. Regeringen støtter fuldt ud EU's ikke-ankendelsespolitik i forhold til Ruslands illegale annektering af Krim.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg.

Sagen har senest været forelagt for Folketingets Europaudvalg til orientering den 8. februar 2019.